

TILTOTT SZERELEM.

Jelenetek a' nagy világból.

FRANKENBURG-TÓL.

(Folytatás.)

ÖTÖDIK JELENÉS.

A' magas szárnyas ajtón beléptem, 's Riza kis várakozásra kért engemet, míg urnéját itlétemről tudósítandja. Szivem jótékonyan el volt fogulva, mint szokott lenni, ha ezüst szárnyütését hallja csörögni az örömnök, mely lakába akar költözni.

Szerelmem, édes szerelmem! milly boldog voltak kevés pillanatid is; oh de milly bűgazdag lön jövődöm, 's nem jött nap, mely mint erős idők után a' liget virágait, ugy fájdalommat felvidítsa éltető sugarival. — En előbb gazdag voltam, mert szivem egy milliót ért, 's a' milliót kedvesem lábához raktam, 's ő azt pazarul elkölté, 's én szegény lettem, 's kétszeres fájdalommal érzem szegénységem, mert előbb olly igen gazdag voltam. Életkönyvemnek arany bekötése volt, de a' könyvnek lapjaiba a' szedő sok hibát csúztatott, mely a' gondatlan javítók figyelmét elkerülte, 's most midőn az arany bekötést a' sors letépte, az emberek olly kis lélekkel 's olly nagy testtel bírnak, hogy a' nyomtatási hibák miatt a' legremekebb művet is megvetik.

Néhány perez mulva Riza kijött a' mellékszobából, hová engem bétusított. Minona a' szoba közepeig előmbé jött: mi még semmit sem szóllotunk, de mennyi szó fekvék arcánkon, mennyi édes vallomás csillogott kéjkönyüinkben!

A' Bedlamba csukatom magam, ha hihetem, hogy a' vizionlátás ezen első perceit leirni tudom.

„Minona! sohajté fel később, 's ez volt az első hang, mely keblemből kitorhetett: én sokat szenvedtem, mióta nem láttalak; oh de most minden felejtve van, minden; én ismét birlak tégedet, 's nincs hatalom a' világon, mely bennünket többé elválaszthatna.“

Minona szemei könnyben úsztak. „Nem emlékezel e, mond lassu és szelid hangon, hogy végbúcsut akarok tóled venni?“

„Végbúcsut? kérdém megütöközve; Minona! 's te szerettél e valaha, hogy ezen szörnyü akaratanak helyt engedhetsz szívedben? Végbúcsut? birsz e

annyi lélekeróvel, hogy e gyűlöletes szavat kimondhatod? vagy nem tudod e, hogy ez annyit tesz, mint életemtől megválni?“

Minona nyakamba dőlt, de ajkai kerülék az enyémekeket, keble magosan dobogott, 's égő feje vállamon rezgett. Illy fölindulva még soha sem láttam.

„És még is, mond könyektől elfojtott hangon; még is meg kell lennie. Kedves, egyetlen lelkibarátom! én örökre csak téged foglak szeretni — örökre! ah, de ne nehezítsd még jobban kötelességem teljesítését.“

„A' szerelemnek nincs kötelessége, mondám, ő élethivattatását csak viszonyos boldogításban találja; emberek véleménye, viszonyok hatalma, körén kívül esnek, 's a' kötelesség gondolatja zárja a' szerelem érzését.“

„S ezzel a' nyugágyhoz közeledék. Minona leült, 's én előtte térdelek, 's kezét elborítám csókjaimmal: „Igy hagytalak el, rebegék boldog gyönyörbe merülve, 's így akarlak ismét megtalálni! Minona! nézz reám azon igéző pillanatoddal, melyel kívülled senki nem bír, 's mely olly ezerbábulag hat egész valómra, mintha az ég kapuja megnyílnék előttem, 's az isten, sűgárországába hivna engemet.“

„S Minona lenézett reám azon utánozhatlan pillantattal, mely csak az ő tulajdona volt, 's nem ellenzé midőn karomat szenvedélyes hévvel átfonám derekán. — Most egyeforrni készültek ajkaink, Minona kellemarczán gyöngé pirosság özönlék el 's fekete szemei tüzlángja áthevíté a' rózsás havat, mint mikor a' bucsuzó nap sugártüzében uszó felhőkön czikázva üzik egymást a' villámok. Fejem keblére tevém, ő lassan lehajola hozzám, 's egyik kezével nyakamat átölelő, száját égő számra akará szorítani, midőn e' pillanatban kendője eltóldott, 's szemeim a' hullámozó tenger közepén egy férfi-mellképet vettek észre, mely keskeny aranylánczon csüngött Minona hanyakán, ki látván, miként a' kép egyszerre magára vont a' figyelmemet, kezeit szemeire tapasztá, 's erősen zokogni kezdte.

„Szörnyü sejtés villana át keblemen. „Az istenért, Minona! ki ezen férfi?“ kérdém hirtelen felugorva.

Minona még mindig elfödven szemeit, fuldokló hangon válaszola: „Férjem!“

Kinek kell mondanom, mennyire voltam ezen e gy szó által leemelve mennyemből, 's mikép legforróbb szeretetem azon fölötté keserü érzésnek ada helyt, melyet megvetésnek nevezünk, 's mely engem Minonától, ki tiszta szerelmem eddigi idolja volt, mérges fulánkot hagyván vissza szívebben, örökre elűzött.

(27)

HATODIK JELENÉS.

'S kétszer békőszönte már kellemeivel a' tavasz; az egész természet nyájas és vidám szint öltött magára, mint a' menyasszony, boldogsága első reggelén. Ágnes a' házelőtti terepélyes hársfa alatt ült, egy pirosarczu, alig éves gyermeket ringatván öleiben, 's örömkialtást tön; mert ezen pillanatban a' városka házsorán szinte azon halovány uracsot látta feljönni, ki ezelőtt két évvel indult ki, hátán csinos turbával 's görcsös bottal kezében, a' főerdési lakból.

Bús mosollyal üdvözlém a' szebbült és kinyiltabb anyát, ki a' viszonzlítás örömétől elragadtatva, ölelésemre sietett volna, ha gyermeke nem akadályozá; ez mosolygva nyújtá előmbé gyenge kezecekeit, míg anyja sugárzó szemekkel simult a' rég' nem látott baráthoz. A' költői jelenetet azonban csakhamar félbenszakasztá a' házajtón kitépő férjnek prósai közbenjövetele. Márton urnak terjedelmes testalkatja két év alatt semmit sem vesztett, 's a' mint most előttem állott, kit a' hosszú utazás 's különféle viszontagságok nyomorai annyira elgyöngitettek, oly ellentétet képezének, mint vékony nyir egy terepélyes tölgyfa mellett. Mosolygó elégtűléssel mutatá be a' főerdész első ölelések után a' pirosarczu gyermeket, 's teste büszkén fölegyenesedék, mint hadvezéré a' győzdelem után, melyet azonban mások segítettek kivívni.

Márton urnak sok elbeszéllellett lett volna, mert két év alatt vajmi sok történhetett, ha szép neje őt megelőzőleg nem figyelmezteté, hogy a' kedves vendégnek nyugalom szükséges, 's nem lesz kedve illy alkalmatlan helyen és időben a' főerdési széles és unalmas fecsegéseket hallgatni.

A' kis szobában, melyben előbb laktam, 's mely most ismét lakásomul volt elrendezve, minden a' régi helyén volt. — Egy tölgyfa-asztal jobbról az ablaktól, három nádszék 's egy jóformán elavult bőrpamlag; balról egy négyfiókos szekrény, egy ingó mosóasztal, azon még mindig rajta vesztegett állótűkörrel, mely az abba nézőnek arcát oly hosszúra vonja, mint a' szabók és pipere-készítőnek árujegyzéke némely nyájas férjé; a' zöld cserépkályha mögött a' falhosszában, épen szemközt az ajtóval, elnyuló magasan fölvetett ágy, 's még két nádszék tevék az egész bútorzatot. A' csi-

nosan kimázolt falon Blücher generalis, Napoleon és Wellington, a' naupliai törökhad 's a' négy évszak szigszeges rendben csüngtek. A' falóra még most is későn járt, mint közhasznu intézetekre szánt adakozatok, 's az ablakközi légmérőnek elfogyott higanya, mint aggszűznek imádói száma.

Fáradtan vetém le bórzsákomat 's azután magamat a' nyúgágyra. Arczomon a' szerencsétlenségnek azon bizonyos kinyomása látszott, melyet a' legügyesb képmutató sem tud annyira utánozni, hogy az emberismerő azt koresnak ne nézné. Az igazi szerencsétlenség csalni nem akar, mert szép jogát bitorlaná, részvevő kebelre találhatni; elvesztené azon édes buját, mely az elbúcsuzott örömök után visszamaradt, 's mely egy szebb jövődő' boldog előérzetével vele sirba száll, 's elnyomná, istenhez közelebb vivő öntudatát emberi méltóságáról. A' szerencsétlenség szenevei megszűnnének, 's az ember mélyen sülyede, kitől megtagadja buját a' szerencsétlenség, midőn az egek őt szerencse-honukból száműzik.

Néhány percz mulva Agnes lépett a' szobába.

'Ágnes!' mondtam 's kitarám karomat ölelésére, milly állapotban látjuk ismét egymást!

'Mindent tudok!' mond Ágnes szelid 's vigasztaló hangon, mely azonban csak hamar gyöngye szemrevetésünek engede helyt. 'S ha tudom is méltányolni kegyed vesztésének fájdalmát, még sem igazolhatom azon vétkes gondatlanságot, mellyel irántam viseltetek. Valóban, midőn kegyedet vérző szívvvel látam innen elválni, nem hívém, hogy oly hamar fedlje e' vidéket és lakóit.

'Bocsánat, kedvesem!' mondtam fojtott hangon; kitagadni véltem emlékezetemből mostoha sorsomat, 's nem akartam többé visszagondolni azon szép napokra, mellyek reám nézve oly fájdalmasan végződtek. — Ah, Ágnes! ezen kis szobában még nem lakott boldogabb ember, mint egykor én; hányszor néztem azon magos nyárfák sudarait, mellyek ott a' veres cserépfődelek közt előtűnnek; 's midőn leveleik sárgulni kezdenek, 's a' hideg éjszaki szél lelelombozá ágaikat, nem éreztem kedvetlen benyomást, mert szívemben egy meleg, virág és illatdús tavasz volt, mely fölött reményem varázsege mosolygott. De most minden megváltozott, rettentőn megváltozott! Védangyalom gyanánt imádom, ki mellemből kitépi az emlékezetet.'

(Vége következik.)

PÁRBESZÉD

K É T I R Ó K Ö Z T.

(Vége)

Első. Ignos falit azaz: „illy beszédekre a' nemczimborák nevetnek, a' czimborák pedig sirnak?”

Második. Csak komolyan! csak komolyan!

Első. Nem fogja e ezen párt így az eszközt czélul tekinteni?

Második. (Magában.) A' számár! a' bolond! az ostoba! miért is ereszkedtem beszédbe véle!

Első. Mert mihelyt czél nélkül létezik, már rá van sütte a' bélyeg, mely lételet gyalázatossá teszi.

Második. (Magában.) Huh! a' bivaly! a' tulok! a' pimasz!

Első. Ha pedig minden pártnak czélja a' fő-czél, ugy mindjárt nincs egy párt sem, mert a' czél valamennyit egyesít 's egy társasággá tesz.

Második. (Kitérő haraggal.) Ezer milliom! illy beszédekre csak physical argumentumokkal felelek önnek!

Első. Azaz: kedve van kegyednek engem jól lekapanyelezni?

Második. Megérdemli ön!

Első. Kegyed tehát kész arra is?

Második. Ha ellenfelem okosulni nem akar, igen. Mit is veszöljék okos ember a' bolondokkal? nyársra velek! kardhegyre velek! guilotinra velek! oh terrorimus! oh legszentebb czim, mely valaha emberi agybol kilobbanál!

Első. Hagyjuk az illyeket, melyek különben sem tartoznak a' literaturához. Kegyed nézete szerint maholnap csak egy ember maradna fen a' földön, az t. i. ki az utolsó ellenvéleményüt megölés, mert hiszen hogy csak két ember is tökéletesen mindenben megegyezzek, az nem történik. — De az előbbi folytatván, nincs e rá példa, hogy gyakran némely párt olly buzgósággal fáradsz eszközei kivitelében, hogy lehetlen hinnünk, mintha azokat csak eszközöknek tartaná.

Második. Ön a' nagy machina' belsejébe nem lát be 's nem is szólhat a' dologhoz.

Első. Kérem, már megint ki mondta kegyednek, hogy én a' machina' belsejébe nem látok, kegyed meg lát?

Második. En mondom, mert önnek nincs esze rá.

Első. Meg annyi eszes argumentumok! 'S én mégis láttam, hogy egykor kegyed' saját pártja, egyik czimborá' versecskéit fényesen meg akará jutalmaztatni, mind a' mellett, hogy az egész munka legfelebb nyelve miatt érdemel — egy kis dicséretet; 's ezen párt eget földet megrázott, hogy szándokát kivihesse; kértem: czél volt e ez vagy eszköz?

Második. Eszköz.

Első. Mire?

Második. A' társaság' virágoztatására.

Első. Tehát a' társaságokat érdemtelnek' főlemelése virágoztatja? — Eszköznek mondja ke-

gyed, pedig nagyobb lelkesedéssel jártak utána, mint a' legszentebb czél után, 's kegyed maga előtt is világos bizonyosan, hogy a' mit itt eszköznek akarna kereszteni, akkor pártja előtt czélnek nézetett. — Legyen már most kegyed' pártja például egy literaturai lap' birtokában, 's egy ember, kit kegyetek elveik szerint gyűlölnék, üldöznek, akarjon tudatni valamit kegyetek' közönségével, a' mi, — tegyük fel, vagy az olvasó közönségre, a' literaturára vagy akár mire nézve fontos dolog, annak e kegyetek neki helyt lapjaikban?

Második. Mit? helyet? le a' porba e' nem pártbeliekkel?

Első. 'S nem látja által kegyed, hogy illy tettek, a' mellett, hogy a' személyes gyűlölség' leg-rútabb bélyegét viselik, még a' legjobb ügynek is ártalmára vannak?

Második. Mindegy! ki nem pártunkbeli, azzal semmi közünk, arról semmit sem akarunk tudni. A' párt! csak a' párt! a' pártok' érdekeit fen kell tartani.

Első. Ha p. o. egy gyümölcsös kertbe jutni főczélja valamely társaságnak, 's egy rész az illó úton, az ajtón, akar bejutni; előáll egy ember 's elkialtja magát: Pártnak kell lenni minden czél' kivitelében! 's javaslatba hozza, hogy a' kertfalon bemászni sokkal czélirányosabb volna 's nehányat maga mellé csábit; ismét felszólal egy másik czinkos: hogy a' kertfalon sem jó bemászni, hanem azt le kell dönteni, ez is nehányat maga mellé csódit 's így tovább. Jobb e ez így, mintha az egész társaság az egyenes uton bevigyó ajtót választotta volna?

Második. Természetesen, legalább több oldalról látják a' kertet.

Első. Ugy hiszem, ezt, ha az ajtón mennek is be, megtehetik.

Második. Már hiába! még is jobb az úgy; mert pártnak kell lenni!

Első. Ugy tetszik nekem, mintha ezen kellett nem értené jól kegyed, 's a' világ' folyamatját azzal, a' mint folynia kellene, összekeveri; mikor morált tanít, románt ír, a' világ' folyamata szerint: tolvajnak, gazembernek, haramiának, botránkozatonak is kell lenni; de azért mind ezeknek kárhözátot hirdetett üdvezítőnk, midőn mondá: „Jaj az embernek, ki által a' botránkozás történik!”

Második. Már látom, önnel semmire sem megyek, ön semmihez sem ért, ön vak, ön nehézfejű. Ön nem tud komolyan és férfihöz illőleg szólni. Férfihöz illőleg; tudja ön, mit tesz ez? Komolyan; tudja ön, mit tesz ez? Önnel én ezentul szóba sem állok; javasoln azonban, hogy estve velünk sehol össze ne találkozzék, mert physical argumentumokkal támadjuk meg. Most ördög vigye el önt, elmehet a' hová tetszik. (Elrobog.)

Első. (Magában.) Szép jele a' szabadelműségnek és türelemnek! Jámor lélek! majd meglátom, hogy beszélsz, ha még veled találkozom.

HAZUCHA.

LITERATURAI VILÁG.

HIR-KALÁSZOK

a z é l e t f ö l d é r ű l .

Horváth Czirilltől megjelent Szegeden, Grün János' betűivel és költségén: Kuthen, hun király, szomorujáték öt felvonásban. — A' színmű' tartalma: Elején mindjárt több magyar nemesek a' budai királyi lakban történő beszélgetése elégedetlenségét festi, mellyel ezek Béla — 's különösen azon neheztelést és visszavonást, mellyel a' kúnok ellen viseltetnek. Jó Béla, kíséretével, 's előadja, milly veszélylyel fenyegetik az érkező tatárok a' hazát; fájdalommal látja azonban, hogy a' magyarok kész segélynyújtás helyett, pártoskodók, 's gyanuval telvék a' kúnok 's különösen ezek volt király Kuthen és fia Vajk ellen; minthogy amazokkal különben is szüntelen villongásban éltek 's most legutoljára is Vártón a' magyarokat a' templomban megrohanták és felkoncolák. A' gyűlésbe érkezik Kuthen Roks követvel, ki a' tatárok és a' nádor közt történt csata' szomorú eredményéről ad tudósítást; ez a' magyarokat a' kúnok ellen még inkább fellázasztja, 's Kuthent mindenfelől kémnek kiáltozzák. Béla hadi rendeléseket tesz 's mialatt Friderik is Pestre érkeznék; a' gyűlés eloszlik. — A' második felvonásban Kuthen atyai és bölcs intések közt eresztí fiát hadba, maga itthon maradván, miként ezeket Béla a' gyűlésen rendelé; utána Vajkna B adurral van egy jelenése, leginkább amannak lelkezetét és a' multakat festő, kinek szájából az is kitudatik, hogy Vajkot a' legelső harez' alkalmával meggyilkolni szándéka. Karolda, Vajk' hitvese és Dersfi tanácsnok' leánya, bejő a' távozandó Vajkhoz búcsuzni, 's ezt egy hosszú jelenetben, melly a' házastársak közti viszonyokat, lelki 's szívbéli állapotot festi. — Harmadik felvonásban Friderik és Vialka magyar nemes' beszédeikből kivehető, hogy amaz a' magyar trónra vágyik, 's a' magyarok közt vannak, őt segíteni készek. A' magyarok itt ismét régi panaszaikkal és zúgolódásaikkal állnak elő a' kúnok és Kuthen ellen, míg a' tatárok már egész Váczig nyomultak, sőt ezt is elfoglalák. Béla nem akar csatát engedni, mielőtt gyűlt hada nincs; Friderik ellenben, az ausztriai fejedelem, csatára iparkodik, 's őt nem kevés, a' dologba mélyebben nem látó, magyar pártolja. — Ennek következését látjuk a' negyedik felvonásban, midőn a' pesti lakosok Frideriket kezdik királynak kiáltozni. Megjelen ugyan Kuthen, ez időnkivüli lázongást csillapítani; de szava hasztalan hangzik el. Friderikhez e' közben követ érkezik Ausztriából, ki jelenti, hogy egész népe zúg, minthogy ő magyarországon csatázik, míg Ausztriában szabadon dülnek a' mongolok. Badur megjelen Karolda' körében, Vajk' halálának hírt hozván, 's Lipoltot, Karolda' titkon szeretettjét, mondja órgyilkosának. A' színhely a' Rákosra változik, hol ismét a' régi kiáltozásokat halljuk: Kuthen tatár kém! Le a' kunokkal! Éljen Friderik a' király! A' tatárok azonban már mindenfelől ellepék a' vidéket. — Ötödik felvonásban egy tatár követ kísérti meg Kuthent; de ez a' magyarok mellett híven marad; hasonló kísértésekkel járulnak katonái is hozzá; de ő nem tántorog. Végre Fuchs német lovag által Karoldának Badur általi elraboltatását hallja meg, 's azonnal utánok indul. Ekkor már áll a' csata a' tatárokkal, mellyben Kuthen, Friderik, német lovagok és kúnok közt harcolván, elesik. Végül de későn Béla egy kis magasztaló beszédet tart számára.

(Folytatása következik.)

Rábaköz, nyárelő 20ikán 1838. T. Sz. ur! — Lapjainak tartalmával megegyezőnek hiszem olyan tudósítások beiktatását, mellyek a' természet közvetlen aján-dékinak minőségiről szólnak, különösen pedig, mellyek a' földművelő osztálybeliek mindenyekét legközelebről érdeklík, t. i. a' mezők 's rétek állapotjáról. — Vidékünkön a' gabonák általánosan igen jó aratást ígérnek, nem annyira szalmában gazdagot, mint kalászra nézve jól fizetőt. Kivételt csak a' lapos helyek szenvednek, hol a' víz jóformán elsatnyítá a' vetéseket, 's azon egy pár helység határa, mellyeket a' jégeső közelébb kártékonyan látogatott meg. Réteinken halomnyi redekert vágnak kaszásink, 's hogy kellően megszáradhassanak nem csak forgatni, hanem bürzögetni is kénytelenek vagyunk; 's így az áldás is teherrel jár, mert napszámosakban hiányt szenvedünk, cselédeink pedig legnagyobb megerőtetés mellett sem győzik a' torlott munkát. A' hanyágban mindazáltal nem olly szapora a' sás, mint minőnek hittük, 's mivel nagy része ismét víz alatt van, melly néhány évig száraz kaszálól szolgált: gazdáink nagy fáradsággal takarítják ki mocsárjából ama' keveset is, mellyet a' víz eséklyése kaszálni enged. Nem ismeretlen, ugyhiszem, kegyed előtt, hogy vidékünkön szőlőhegyek ninesenek, 's így nem fog esudálkozni, hogy azok állapotjáról említett nem teszek; gyümölcsös kertjeinkről azonban szomorodva kell írnom, hogy részint a' fagyak, részint a' hernyó, majdnem lombjaiktul is egészen megfőszták, 's így öntermésünkben sem nyári sem őszi gyümölcsben nem igen részesülhetünk. — Többnyire becses jóvöltiba ajánlkozott 'stb.

VIRÁGNYELV.

Garay- és Kunoss-tul.

Berkenyefa-virág.

Barátod voltam, 's az leszek;
Írántad mást — nem érezek.

Nyírfa-lomb.

(hím)

Ne hallgass a' rágalom szavára;
Mégbánhatnád, hidd el, valahára.

(nő)

Vig körökben is busongva állok,
Hogyha bennök téged nem találak.

Nyárfa - levél.

(közönséges.)

Nyájas tekinteted
Főrtart egy életed.

(rezgő.)

Ha gondolom, hogy elveszítelek;
Nyugalmam nincs; zajongva reszketek.

☞ Mai számunkhoz van mellékelve „Postasíp-magyar“ hangmű R ó z s a v ö l g y i t ű l .